

VAS-ÉS FÉM-MUNKÁS

XV. évf. 6. sz.

Bukarest, 1934 június 1

A ROMÁNIAI VAS-, FÉM- ÉS VEGYIPARI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár: egy évre 100, fél évre 50 Lei

MEGJELNIK MINDEN HÓ ELSEJÉN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUKAREST VI, STRADA ISVOR No. 11.

Kapitalista nyereség - Éhbérek árán

A gazdasági válság egyszerre született a kapitalizmussal. Amióta profitra alapított termelési rendszer uralja a világot, a dolgozó emberiségnek állandóan rettegnie kellett a holnap bizonytalansága miatt. A termelés és fogyasztás egyensúlya a kapitál-rendszerben mindegyre megbomlik, ami gazdasági válságot von maga után.

A mostani válság természeténél fogva messze tulszárnyalja az összes eddigi válságokat, mert a kapitalizmus termelő erői tulszárnyalják a kapitalizmus fogyasztó erejét. A háború előtti gépek helyét új gyorsjáratú és formáló szerszámok, új kémiai eljárások, a villamossági erők hatalmas kiterjedése és az emberi munkaerőnek a teljesítő képesség végső határáig való kihasználása; mindez együttvéve olyan óriási mértékben gyarapította a termelt áruk tömegét és csökkentette az alkalmazottak számát, hogy a válságot fogyasztóképtelenséggel mélyítette ki, a munkanélküliek, keresetnélküliek millióit termelte ki, akik vásárlóképtelenné váltak s a termelt áruk tömege hiába vár fogyasztókra, nincs aki azt megvásárolja.

A válságból kivezető utat keresik polgári közgazdászok és államférfiak. Gyógyszerekből nincs hiány. A kapitalista rendszer némely hívei az árak és bérek csökkentésében látják a válságból kivezető utat. Evvel a módszerrel megpróbálkozott már az egész világ. Eredmény: a társadalom szociális viszonyai jobban megromlottak, a fogyasztás semmivel sem emelkedett. És a közgazdasági gyógyszer csődöt mondott. A rosszul fizetett tömegek nem tudnak vásárolni. A mai óriási gyorsíramu termelés pedig nem a kevesek fogyasztására, hanem a nagy mértékű fogyasztásra van alapítva.

Tehát a munkanélküliségben és az igazságtalan jövedelemelosztásban keresendő a válság igazi oka. A kis jövedelműek keresete nagyon alacsony ahhoz, hogy a nagy termelést el tudják fogyasztani; a nagy jövedelmű emberek viszont nem tudnak sokat fogyasztani.

Hiszen le kell szögezzük, hogy a valóságban azért recseg-ropog a kapitalizmus épülete, mert árubőség mellett milliók tengődnek állandóan az éhség és nyomor határán.

Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy az emberiség túl sokat termel, ellenben az igaz, hogy túlkeveset fogyaszt. Csak akkor lehetne igaz a túltermelés alapelve, ha a földkerekségen az emberek általánosságban tulságosan bőven lennének élelmezve, tulságosan fölruházva, tulságos sok szórakozásban részesülők.

De megfelel-e ez a valóságnak? Nincsenek-e mindenütt rosszul táplált és rosszul elöltött nincstelen emberpáriák, akiknek száma milliókra rug, de akikkel a világon senki sem törődik, akik valóságos számkivetettjei a mai társadalmi rendszernek. De egyúttal a vezérlő ts, mert minden sohaj, minden jaj szó, minden elfojtott keserű gondolat egy-egy pörcölysapás arra a rendszerre, amely részükre nem biztosít emberhez - mint a természet legfelsőbb teremtményéhez - méltó életlehetőséget.

A kapitalizmus a válság megoldására, az emberiség szenvedésének enyhítésére nem hajlandó egy hajszálnyit áldozatot sem hozni a maga jóvoltából. S e tekintetben nincs kü-

lönbség egyik vagy másik ország kapitalizmusa között. A profithajzás a kapitalizmus alaptermészete s ennek érdekében nem hajlandó semmi más irányban engedményt tenni, még annak árán sem, ha az utolsó kártyát teszi rá, létezésére avagy nem létezésére.

Bár tagadhatatlan, a világ közgazdasági között számosan vannak, akik a komoly érvek tömegét vonultatják fel, amelyekkel bizonyítják, hogy a munkanélküliség az alacsony bérek, a szociális intézmények hiánya a hosszú munkaidő még nagyobb mérvű elszegényedéshez és a végső összeomlásához vezetnek. De ezek a figyelmeztetések, ezek a megállapítások nem találnak meghallgatásra egyetlen országban sem, még kevésbé nálunk, Romániában.

Romániában 1929-től a gazdasági válság kitörése óta 1933-ig 30-40, sőt egyes helyeken és szakmákban 50 százalékkal csökkentették a munkabérek, a gazdasági válságra való hivatkozással. Nálunk is minden bajnak a kuforrását a magas munkabérekben látták és minden bajnak az orvoslását ennek leszállításában vélték feltalálni. Az ipari részvénytársaságok, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok mérlegei most jelennek meg. Mődukban volt egy párnak számadataiba betekinteni, melyekből megállapítható, hogy nem veszteséggel, hanem tekintélyes haszonnal zárultak le az üzemek számadásai. Egy párat kapásból ideírhatunk szemléltetés szempontjából. Például: a Fierăria Olteni S. A. „Drăgășani” mult évi mérlegét 1.600.000 lej részvénytőke mellett 19.888 lej tiszta nyereséggel zárta. „Magazinul Unite de Fierărie S. A. R. București” 15 millió lej részvénytőke mellett 2.158.658 lej tiszta nyereséget mutat ki. Societatea Anonimă a Uzinelor Muta-lurgice „Lemaitre” București 65 millió lej részvénytőke mellett 4.342.897 lej tiszta nyereséget mutat ki. Schram, Hüttl és Schmidt S. P. A. Topleți 87.529 lej tiszta nyereséget ért el. A Creditul pentru Intreprinderi Electrice 60 millió részvénytőke mellett 4.990.232 lej tiszta nyereséget könyvelt el. Uzinele de Modelat și Emailat S. A. R. Mediaș 778.997 lej tiszta nyereséget ért el. A Lánggyár R. T. Temesvár 822.626 lej tiszta nyereséggel dolgozott. A Ferroemail Prima Turnătorie de Fontă 10 millió lej alaptőke mellett 1.954.486 lej tiszta nyereséget könyvelt el. A Zernești Papirgyár részvénytársaság 18 millió lej részvénytőke mellett 4.985.527 lej tiszta nyereséget mutat ki. A Román Telefon Társaság 109.751.759 lei tiszta nyereséget ért el. A Román Földgáz R. T. 12 millió 745.858 lej tiszta nyereséggel zárta mérlegét. Ez a néhány adat visszatükrözi a romániai nagyobb ipari vállalatok helyzetképét, pedig nagyon jól tudjuk, hogy az adókiadás és más okok miatt minden vállalat a valóságos nyereségnek csak egy részét szokta kimutatni. Sajnos még nem volt mődukban a nagy mamut ipari vállalatok mérlegeibe betekintést nyerni, de egész biztos, hogy azok is megkeresték a magukét. (Legközelebb azokat is bemutatjuk). Tiszta nyereség! Honnan van ez? Hol takarékoskodtak a részvényes urak, a vezérgazgató urak? Megvonták maguktól az élet örömeit? Meghuzzták maguktól a falat kenyeret? Olcsó nedves és dohos lakásokkal váltották fel fényes palotáikat? Nem! Mindezeket nem vonták meg önma-

goktól. Ezek a tiszta nyereségek a munkásoktól elvont munkabéreknek az eredménye. A 4 és 6 lejes szegényórabérek eredménye.

Hiszen végeredményben nem a hasznot kifogásoljuk, hanem a módot, ahogyan azt szerezték és azt a rabszolgasorsot, amelyben ennek nyomán a munkások élnek. Ha a munkásokat tisztességesen megfizetnék, akkor vásárolhatnának és fogyaszthatnának, miáltal egyensúlyozódnék a termelés a fogyasztással, mindenki munkához és kenyérhez, emberséges életmódhoz jutna. És ha ezek után is haszon, illetve felesleg marad, az fordításék a közösség életnivójának a fedezésére és ne legyen a felső tízezrek társadalmi osztályának kiváltságos joga.

Felvilágosult munkásnak tudnia kell, hogy nem a gépek, nem a technikai és kémiai fejlődés az oka a néptömegek nyomorúságának. Az eljövendő jobb világban ezek a gépek, a még ezután feltalálható gépekkel együtt az egész emberiségnek barátai és leg-hűbb munkatársai lesznek. Nem a haladás ellen küzdünk, hanem a rendszer és a rendszer hasznélvezői ellen. Harcunk nehéz és mindenki ellenségünk. A mi szövetségünk az igazság és a szocializmusba vetett hitünk, amelyekkel örök időkre szóló fegyverbarátságot kötöttünk. A proletáriátus az egész emberiség boldogulásáért állja a harcot, az igazság fegyverével küzd. A küzdelem nehéz, a szenvedés nagy, de győzelme biztos!

Az angliai szakszervezeti mozgalom helyzete

Az angliai szakszervezeti mozgalom helyzetéről tendenciozusan közölt hírekkel szemben a munkás szövetségek országos tanácsának hivatalos közlönye az „Industrial News” írja a következőket:

Az állam statisztikai hivatalának közlése szerint 1932. évben Angliában 466 szakszervezeti szövetség volt 3.405.447 taggal. 1931-ben 469 szövetség működött, melyeknek 3.577.415 tagja volt. A járulékokból befolyt összeg 1932-ben 6.5 millió font sterling, míg 1931-ben befolyt 6.7 millió font.

Az összes szövetségek kifizettek 7 millió font munkanélküli segélyt — több mint 250.000 font sztrájksegélyt, 633.000 font beteg- és baleseti segélyt, 331.000 font temetkezési segélyt. Nyugdíj címen kifizettek 1.3 millió fontot, — sokkal többet, mint az előző években. — Ellenére ezen horribilis segélyösszegek kifizetésének, a szövetségek tartalék alapjai érintetlenek. 1932. év elején 11.200.000 font tartalék volt, míg ugyanez év végén 11.193.115 font tartalék alap maradt. Ezek a számok azt igazolják, hogy a szövetségek 1932. évben fedezni tudták kiadásait a befolyt járulékokból. Az adminisztrációs költségek alig multák felül az 1 millió font sterlinget.

Az a 83 munkaadói szervezet, melyeknek 54.000 tagja van, kifizettek adminisztrációs költségekre 121.769 fontot, míg összbevételük 175.399 font volt. Egyetlen kapitalista üzem sem létezik, melynek oly tökéletes szervezete és becsületes adminisztrációja volna, mint a munkás szervezeteknek.

Még azt is figyelembe kell venni, hogy ez a pénzügyi helyzet a legnagyobb gazdasági krízis és munkanélküliség éveire vonatkozik, de ennek dacára a pénzügyi helyzet 1 millió fonttal javult.

(I. G. B.)

Tudomásul kell venni...!

Írta: BARTALIS SÁNDOR

A reakció viágszerte kaján örömmel regisztrálja a nemzetközi proletárfrontnak az egyes országokban bekövetkezett pillanatnyi vereségét. A reakció szolgálatában álló sajtó már a halotti beszédet is elmondotta a marxista alapon nyugvó szocializmus fölött. Azoknak, akik megfontolás nélkül elhisznek mindent, bátran kiálthatjuk a fülükbe: *ne üljenek fel ezeknek a korai kárörömből fakadó szölamoknak, ne higgyenek ezeknek a megfizetett álprofétáknak*, mert ők maguk sem hisznek mindazokban a hazugságokban, melyeket fizetségért hirdetnek. Sőt, még ezeknek a megbízóik is jól tudják, hogy józanul gondolkozni tudó, öntudatos embert ezekkel a gyatra hazugságokkal megtéveszteni nem lehet s ennek ellenére mégis világga bocsáttatják ezeket a hazugságokat és csak azzal az elgondolással magyarázható: hátha, hátha mégis akadnak olyan naiv lelkek, kiket meglehet téveszteni s akiket el lehet hitletni, hogy a fasizmus, hitlerizmus vagy valamilyen egyéb csodaizmus csakugyan alkalmas arra, hogy az emberiséget valami szebb és jobb jövő felé vezesse.

Azután a félelem is sarkalja a kapitalizmust, hogy lapjai utján kikiáltsa ezeket a megtévesztést szolgáló valótlanosságokat, mert joggal kell félnie attól, hogy *győzelme nem végleges*, joggal kell tartania attól, hogy az a nagy munkás tömeg, amelyet most a szuronyok, gépfegyverek, ágyuk erejével rabszolgaságba taszítottak, megújja a barbár elnyomást és számonkéri a letiport igazságot. Mégis, kitálhatunk bármilyen csodabogarat, ígérhetnek fűt-fát és aranyhegyeket, előbb-utóbb mégis tudomásul kell venniök, hogy a színaranyat nem lehet értéktelen fémmel potolniok, vagyis, hogy *nem lehet az igazi szocializmust a szocializmussal potolni*. A nemzeti szocializmus néven szereplő fasizmus az erőszak jogán győzedelmeskedhet, szélhámosok pillanatnyi sikereket érhetnek el, de *a tökéletes társadalmi rendszert nem menthetik*, a népek igaz boldogulását nem adhatják. S ezért, az általuk igénybe vett eszközökkel az igazi szocializmust, a nemzetközi szocializmust megölni, vagy eltüntetni nem lehet, minthogy örök mindaz, amiben az igazság gyökerezik, úgy a szocializmust sem lehet feltartóztatni, megakadályozni a végső győzelmében, mert benne vannak az emberiség nagy igazságai.

A reakció szegénylegényeinek akarva, nem akarva tudomásul kell venniök, hogy a szocialista tömegek évtizedes küzdelme nem volt hiábavaló, ezek a harcok meghagyták a nyomokat a tömegek lelkében. *Élő erő* ez Németországban csakugy mint Ausztriában, és mindenütt a világon, ahol gondolkozni tudó emberek élnek. Azok a szociális eredmények, azok a munkásokat védő törvények, melyekkel még a polgári kormányok is elszoktak dicsekedni, a szocialista tömegek küzdelmének eredményei. Tudja ezt mindenki, mint ahogy tudott dolog az is, hogy ezeket az eredményeket a reakció meg akarja semmisíteni és a középkori jogtalanságot akarja ismét a tömegekre ráerőszakolni. Pedig a 16 órai munkaidőt visszaállítani, vagy rabszolgatörvényekkel kormányozni ma nem lehet sokáig. A szabad egyesülési jogot elkobozni, a tömegek sorsa felet megkérdezésük nélkül dönteni, lehet ideig-óráig tartó kísérlet, de *nem lehet rendszer*. Meglehet ölni az igazságért küzdőket, bitóra, börtönbe hurcolni lehet őket, de magát az igazság eszméjét megölni nem lehet.

Néhány évtizeddel ezelőtt, a szocializmus bölcsőjét még kevesen állták körül. *Ma milliók és milliók küzdenek a szocializmusért!* És ezeknek a millióknak a hitét kitépni, akaratát megtörni nem lehet. A szocializmus nem a végnapjait éli, amint az ellenfelei hirdetik, ellenkezőleg, most folytatja a reakció ellen a történelemben egyedülálló harcait. Hogy vannak e harcnak áldozatai sebesültjei, letörtjei ez minden harcban előfordul, ez azonban távolról sem jelenti a szocializmus vereségét. A harc tovább folyik a világ többi frontjain.

De nem szünetel sem Németországban, sem Ausztriában. Tanulni lehetünk nap nap után azoknak a hőstetteknek, melyek a szocialista öntudatból fakadnak s amiket elvtársaink az állítólag kipusztított szocializmus országaiban: Németországban és Ausztriában cselekednek.

Az Ausztriában kivégzett elvtársak emléke örökké élni fog. A proletármilliók lelkében, a földkerekség minden szocialista pontján világít az emlékü, a bátorságuk. *Wallisch* elvtárs, mikor a veszthelyre lépett, nem rettent meg az elmúlás borzalmas gondolatától, hanem odakiáltotta az egész világnak: *Éljen a szociáldemokrácia, éljen a szabadság!* A siralomházban azt mondotta társainak: „Szívesen harcoltam volna még egy néhány évig a szocializmusért, ha nem lehet az sem baj, majd folytatják mások”. És ugyanilyen bátorsággal néztek a halállal szembe a bécsi, linci, gráci barrikádhősök. Ezeknek a dicsóhalált halt elvtársaknak az emléke kell kitartásra ösztönözze mindazokat, kik a szebb jövő kiépítésén fáradoznak.

Nem akarjuk elhallgatni, amikor az eszme ilyen bátor és önfeláldozó harcosokat, bajtársakat, hősokeket és mártírokat termel, akadnak árulók is. A legnemesebb buza között is van konkoly. De amint a konkoly is a szemétdombra kerül, az árulóknak, a judásoknak is a közmegevetés a bérük és rühes állat módjára az árok szélén fognak elpusztulni. *Wallisch* árulója nem sokáig örvendhetett a vérdíjnak, néhány nappal árulása után rothadó tetemét ott találták az erdő szélén. Ugyanez a sors

érte a két másik gráci árulót. Azok pedig akiket még nem ért el a végzet, nem mernek nyílt helyen mutatkozni, mert megvetés éri őket még azok részéről is akiknek kiszolgáltatták arulásukkal bajtársaikat. Mindez miért van? Mert a szocializmus sokkal mélyebben él az emberekben, semhogy azt judáspénzzel ki lehetne ölni. *Nem árthat a végső győzelmének sem erőszak, sem árulás!*

A német és ausztriai szocializmus pillanatnyi háttérbeszorításával szemben, látjuk a szocializmusnak a többi országokban aratott nagy győzelmeit. Svédországban, Norvégiában, Dániában egyrészt szocialista kormány, másrészt a parlament, tehát az ország legnagyobb pártja a szocialista párt. Csehszlovákiában négy szocialista a kormányban, Franciaországban, Belgiumban döntő jelentőségűek a szocialista pártok. Anglia fővárosa, a világ legnagyobb városa, London szocialista többséggel rendelkezik. Genfben szocialista elnök, Svájc számos városában, községében szocialista többség. Ha Angliában és Franciaországba általános választásokra kerülne a sor, szocialista többség kerülne ki a választási küzdelemből. És jegyezzük meg jól: *ezek a győzelmek ezerszerre többet érnek mint a hitlerizmus, dollfusizmus látszólagos győzelmei.*

Ebből a helyzetből barátnak, ellenségnek egyaránt tudomásul kell venni, hogy *a szocializmus nincs legyőzve!* A fegyvert kiüthetik kezünkől, tőlünk, családunktól elvehetik az élelftartó falat kenyeret, zudíthatnak ránk újabb megpróbáltatásokat, mindez nem teszi kishitűvé az igazi szocialistát, ellenkezőleg megerősíti hitét, sietteti a végső győzelem akaratát!

A resicai falepároló üzem munkásai tovább folytatják a sztrájkot

Amint szaklapunk multheti számában ismertettük, a Resica falepároló üzem munkásai március 6-óta sztrájkban állanak. A sztrájk rendületlenül tovább folyik, mert a munkások tudatában vannak a megkezdett harc jelentőségének.

Rámutatunk a harc kitörésének okaira is. Az igazgatóság dacára ama szerencsés helyzetének, hogy bármilyen konkurenciától mentes és termékeivel egész Európát árasztja el, megszégyenítő munkafeltételeket és munkabéreket akart bevezetni. A hatalmas méreteket felölelő profitjához egy külön, a munkások utolsó csöpp erejének kiszajtolásából eredő profitot akar még megvalósítani. Ezen aljas cél elérésére, tulorákat végeztet azzal a néhány strájk törő napszamos kulikkal, akiket a közeli falvakból csak nagy ígéreték árán tudtak összetaborozni. E módon csufolja meg nem csak a munkásokat, hanem a hatóságokat és különösen a munkaügyi minisztériumot.

A munkásság május 14-én Lindtner és Spindler szaktársakat küldte ki Bukarestben hogy a munkaügyi minisztériumnak ezen vitás ügyre vonatkozóan előterjesztést tegyenek. A delegátusok memorándumának lényegesebb részét az alábbiakban adjuk:

1934 február 12-én a falepároló üzem igazgatósága és ennek munkásai között a munkafeltételek és bérek tekintetében meg egyezés létesült. Később vagyis március hónapban, az igazgatóság megtagadta a vállalt feltételek teljesítését azzal a szándékkal, hogy ilyen módon a munkásoknak járó fizetések szabadságának kötelezettsége alól kibujhasson. Egyszermind az üzemből 5 régl munkásnak mondott fel, így akart nyilvánvalóan kizsákmányoló akaratának nagyobb súlyt kölcsönözni. Az elbocsájtásokat nem tudta az igazgatóság a munkaügyi inspektorátus előtt sem igazolni mással, mint azzal, hogy ez neki törvényes joga.

Kétségtelenül, hogy az elbocsájtást jog ügyében a törvény rendelkezik, azonban ez vonatkozik a normális időkre és nem a mai abnormális viszonyokra, amelyben vagyunk. Ma már rendkívüli időket élünk és erre való tekintettel a kormány is rendkívüli intézkedéseket foganatosított, melyek alapján a

munkanélküliség megelőzése szempontjából felhatalmazást nyer a munkaügyi minisztérium a váltakozó munkarendszer bevezetésére, (Lásd a sztrájk törvény 16 és 17 cikkét módosító törvényt.)

A mindenható igazgatóság ahelyett, hogy a rendelkezéseknek eleget tenne, az elbocsájtásokat 5 ról 15-re akarja felfokozni.

Azonban akkor — amikor a törvény figyelmen kívül hagyásáról van szó — mint jelen esetben — az illetékes hatóságok tekintélyt gyakorolni — kötelesek.

A munkások szolidaritása és erkölce, a hosszan tartó sztrájk ellenére is rendíthetetlen maradt. Soraikból egyetlen sztrájk törő sem akadt.

Harcoló szaktársaink erős támaszra találtak az U. D. R. vállalatok szervezett munkásaiban, akik sem fáradságot sem anyaghiányt nem kimélve, igyekeznek támogatásukra lenni.

Meg nem rendült bizalommal harcolnak tovább a biztos siker bekövetkezéséig.

Felhívás

Felhívjuk az összes csoportok vezetőseit, hogy a tagok elhalálozását minden esetben jelentsek be a központi irodának tekintet nélkül arra, hogy az illető elhalt tag igényjogosult-e segélyre vagy nem.

Egyben kérjük arra is, hogy amennyiben azt kívánják, hogy valamelyik elhunyt szaktársról külön is megemlékezzünk a szaklapban, akkor az illető szaktársnak személyi adatait, családi körülményeit és szervezeti múltját rövidesen írják meg, mert csak így tudunk megemlékezést írni valakiről.

Figyelmeztetjük a csoport vezetőseket, hogy tagoknak, akik segélyüket kimerítették, utas igazolványt ne adjanak ki. Az ilyen igazolványokra kifizetett segélyösszeg az illető, azaz a kibocsájtó csoport terhére lesz tevő.

Kérjük a csoport vezetőseket, hogy a szaklap szükségletet, ha abban valami változás van, jelentsek be a központi titkárságnak, hogy a kellő mennyiséget küldhessük.

A központi titkárság

Ázsiai állapotok a kaláni vasgyárban

A kaláni vasgyár az ország egyik legjobban menő vasipari üzeme, amelynek tulajdonosai az Auschnitt testvérek, a romániai vasipar koronázatlan királyai. Az üzem teljes erővel és felemelt munkás létszámmal dolgozik. Folyik a munka szakadatlanul éjjel-nappal, — a megrendeléseket alig tudják teljesíteni. Gyűl a pénz, emelkednek az arany hegyek — Auschnitt urék számára. Pusztul a proletár, fogy az erő és egészség, nyög, szenved és tűr az alacsony bérek és hosszú munkaidő súlya alatt a kaláni modern rabszolga. E pár mondatban már meg is mondtunk volna mindent, de lássuk csak a gyár viszonyainak részletesebb ismertetését.

Ebben a gyárban valamikor, ha nem is teljesen kielégítő, de tűrhető viszonyokat küzdöttek ki a munkások a maguk részére. Nem könnyű szerrel: szilárd szervezkedéssel, az osztályöntudat és szolidaritás tudatának fegyverével.

A tisztességes munkafeltételekért folytatott harcok azonban 1928—29 években, amikor Auschnitt urék léptek a gyár vezetésének az élére, teljesen kimélyültek, ami hosszabb-rövidebb ideig tartó sztrájkokban nyilvánult meg. A gyár új tulajdonosai nem tudtak és nem tudnak ma sem kibékülni azzal a gondolattal, hogy a munkás emberséges életmódot élhessen. A munkás dolgozzon és hallgasson, a munkafeltételek és bérek megállapítása a munkaadónak, mint modern rabszolgatartónak a kiváltságos joga. Szervekedni Auschnitt vasipari üzemeiben lehet, — de munkabért követelni, munkásvéd törvények betartásáért szót emelni, tilos, mert akkor jön a megtorlás, a vezetők üldözése, elbocsátása. Ezt a módszert nemcsak a kaláni, hanem a többi gyáraiban is következetesen bevezette. Üzemeiből kiüldözi az öntudatos bátorhangu munkást. Kaláni szaktársaink hosszú ideig ellentálltak a kapitalista terrornak, míg végre jött a gazdasági válság, ennek nyomán a tömeges elbocsátások, a munkabérek csökkentése és az összes törvényben biztosított jogok lábbal tiprása.

Az igazgatóság kibővítette üzemeit, új ipari cikkek gyártására rendezkedett be, úgy mint: radiátorok, zománcozott edények, fürdőkádak és más hasonló tömeg-cikkek készítésére. Magas vámok védik a külföldi konkurrenciá ellen, a belföldi konkurrenciá pedig alig jöhet figyelembe.

A munkabérek hihetetlen alacsonyak. Egy gépforgató munkás napi 10-12 órai megfizetett munka mellett alig keres havi 1000-1300 lej, — ami alig 4-5 lej órabernek felel meg. A napi 8 órai munkaidő csak a múltak emlékében él. Vasárnapi munkaszünet nincs. Fizetéses szabadságot senkinek sem adnak, — aki azt meri kérni, az már a végleszámlást kapja kézhez. Betegség esetén az első 7 napra járó fizetést szintén nem fizeti a munkásoknak. Tulórai munkaidőre, ki mer itt százalékot kérni? Ez a rabszolga-telep ilyen munkamenet és munkafeltételek mellett hihetetlen hasznot hajt a gyár tulajdonosainak.

Ide kell iktassuk még a következőket: az üzem villanytelepet épít és 4 és fél kilométeres csatornázás földmunkájához a szomszéd községekből munkásokat alkalmaztat. És napi 10 órai munkaidő mellett 30-40 lej bért fizettek a munkásoknak, akik természetesen rövidesen ott hagyták a munkát. Ekkor Arad környékéről földmunkásokat (kubikusokat) hozattak és akorban adták ki a munkát. Az akorid bérek oly alacsonyak voltak, hogy a munkások kénytelenek voltak javítást kérni, amit a gyár visszautasított, mire a munkások megtagadták a munka folytatását. Erre mi történt? Csendőrökkel kísérték ki az állomáshoz, kitoloncolták és a megdolgozott béreket visszatartották.

Szövetségünk kerületi tiltakozása több ízben tett jelentést a tarthatatlan állapotokról úgy a Munkügyi Minisztériumnál, mint a munkügyi felügyelősnél, ahonnan két ízben ki is szálltak helyszíni vizsgálatra. A vizsgálat eredménye: panaszaink, állításaink belgazo-

lást nyertek, amiről jegyzőkönyvek tanuskodnak. A munkügyi felügyelő figyelmeztette a gyár vezetőségét a törvények betartására, az embertelen állapotok megszüntetésére, de a figyelmeztetés hibáivalonak bizonyult, minden maradt a régi, sőt még fokozódik az embertelen kizsákmányolás.

Strájkba léptek a Bukaresti „Rudolf Schmidt” reszelővágógyár munkásai

A Bukaresti vasas szakszervezetben tömörült „Rudolf Schmidt” reszelővágó gyár munkásai számszerint 31-en május hó 18-án déli 12 órakor sztrájkba léptek. A munkások kollektív szerződés és a munkabérek 20%-al való felemelését kérték. Azonban a munkaadó makacssága következtében a békés uton való megegyezés meghiúsult. A munkaadó visszautasította még a munkástörvényekben lefektetett jogok teljesítését, nemhogy a munkabérek javítására gondolt volna. A munkabérek javítása elengedhetetlen szükségnek bizonyult, tekintettel a munkaadó részéről eszközölt előbbi — ép a gazdasági krízis kibontakozásának idején — levő bérleszállításokra.

A munkabér leszállításoknak csak egy esetről emlékezünk meg, amikor is egyszerre 20%-ot vágta le az amugy is, silány órabérekből.

Az órabérek megállapítása csupán elméleti jelentőséggel bír, tekintve azt, hogy a munkások többsége az igazgatóság részéről egyoldalul megállapított akkord bér tarifán alján dolgozott. A reszelővágás akkord árai oly nagyszerűen állapítottak meg, hogy egyetlen munkás sem volt képes legalább az elméletben megállapított órabért, akkordban megkeresni. Az a 31 rabszolga éhség általi halálra volt ítélve, amely fokozatosan bekövetkezett volna, ha a munkások a sztrájk kimondása árán, öntudatuk szolidaritásával nem vetnek gátat a szégyenteljes kizsákmányolásnak. Éhség és nyomoruságtól gyötrődve alig tengedhették már sivar életüket egyik napról a másikra. Csupán az „előlegek” adtak még valamelyes éltető erőt, melyeket az igazgatóság könnyen érthető okokból némelykor folyósított.

A munkások szolidaritása kétségtelen, a harc kimenetele előrelátható. A teljes siker nem maradhat el sokáig. A sztrájkoló munkások mindegyikének 2 éves multja van a szakszervezetben és így az alapszabályszerű segélyeik biztosítva vannak.

Soraikban vas fegyelem uralkodik és áldozatkészség azíránt, hogy a harcot folytassák a végsőkig. Minden munkás személyesen jelentkezik délelőttönként a szakszervezet irodájában, miáltal az ellenőrzés pontosan megtörténik.

A Rudolf Schmidt reszelőgyárban nem akadt egy sztrájkoló munkás sem. Csupán a tisztviselők és mesterek maradtak meg, akik a termelést képtelenek megindítani.

A sztrájkoló munkásoknak még az a nagy előnyük van, hogy nem helyettesíthetők munkanélküliekkel, tekintve e szakma specialitását.

A békéltető tárgyalásokon szövetségünket Muntean szaktárs képviselte, míg a munkások nevében Gheorghiu Dumitru és Popa Ioan bizalmiférfi szaktársak szerepeltek.

A jobb munkafeltételekért küzdő szaktársak erős szolidaritása, valamint, a különböző vasipari gyárak munkásainak kísérő szimpatiaja, a teljes siker zálogát képezik.

Köszönetnyilvánítás

Procner István elhunyt szaktárs családja ezuton mond köszönetet lonyal szaktársainknak a szeretett férj elhalálózása alkalmával tanusított erkölcsi és anyagi támogatásukért.

Ugyancsak e helyen mond köszönetet a petroseni I. M. S. R. dalárdának is a temetésen nyilvánított részvételükért.

Lonea, 1934 április hó A gyászoló család.

E helyről is felhívjuk az illetékes hatóságok figyelmét, lépjenek erélyesen közbe, fékezze meg ezt a végletekig menő kapitalista kizsákmányolást, hisz erre nemcsak az általános emberi, hanem az ország tételes törvényei is kötelezik.

A munkásságnak pedig azt üzenjük: építsék szervezetüket, — készüljenek a védekezésre!

Csehszlovákia

Törvény az üzemek beszüntetése és a tömeges munkás elbocsátások ellen

A csehszlovákiai szakszervezeti és politikai munkás mozgalmának, elkeseredett harc árán sikerült a parlamenttel egy olyan törvényt elfogadtatni, amely az üzemek beszüntetése és a tömeges munkás elbocsátások elleni ügyekre vonatkozik. E törvény értelmében a munkaadó azon diktatorikus jogai, hogy üzemeiket beszüntessék, vagy tömeges elbocsátásokat eszközöljenek, korlátozva vannak. Az alábbiakban ismertetjük a törvény fontosabb rendelkezéseit.

Ha az üzem nagyobb arányú tömeges elbocsátást kíván eszközölni, ezen szándékát köteles az illetékes hatóságoknak és a munkügyi felügyelősnak 14 nappal előbb bejelenteni. E hatóságok a munkások és munkaadók szervezeteit közös tanácskozásra hívja össze azon célból, hogy megkísérelje az elbocsátások hatályon kívüli helyezését, változó szabadság folyósítások igénybevételével. Ha a kérdésben megegyezés nem jöhet létre, véglegesen döntenek az illetékes hatóságok szervei.

Tömeges elbocsátásoknak tekintenek azok, amikor az üzem 700 alkalmazottig 15%-ot és 700 alkalmazottal felül bíró üzem 10%-ot bocsát el az alkalmazottak létszámából.

A 14 napot meghaladó üzembeszünetetés esetén, mely azonban a 3 hónapot nem haladja túl, — a közigazgatási hatóságok szervei mindazon időre egy békéltető eljárást indítanak.

Ha az üzembeszünetetés 3 hónapnál hosszabb időre van tervezve, ezen szándékát az üzem igazgatója köteles bejelenteni egy a népjóléti minisztériumnak, mint mindazon minisztériumoknak, melyek hatáskörébe az üzem működése tartozik. Az üzem beszüntetésének kérdésében az illetékes minisztérium dönt. Mindaddig amíg a közigazgatási hatóságok nem döntöttek az elbocsátások tekintetében, az üzem elbocsátást nem eszközölhet Ugyszintén, amíg a beszüntetésre vonatkozó határozat meg nem hozott, az üzem működése nem szüntethető meg, vagy pedig köteles a munkaadó minden munkásnak 3 heti teljes fizetést folyósítani. Elemi csapásokból eredő munkabeszünetetés eseteit is a munkaadó köteles bejelenteni.

Az új törvény fényes bizonyítékát képezi a csehszlovákiai munkásság alapos szervezethez.

PROCNER ISTVÁN

A lonyai vasmunkás csoportunkat megrendítő gyász érte. Procner István szaktársunk 27 éves korában április 17-én baleset következtében életét veszítette. Gyászoló családján kívül szaktársai és jóbarátai fájdalommal gondolnak a fiatalon elhalt szaktársra és elvtársra. Procner szaktárs azon ifjú generációból való, amely a szervezeti hűség és kitartás vas katonáihoz tartozott. Már 19 éves korában tagja lett a szervezetnek és az is maradt mindhalálig. Temetésén a fájdalom érzéstől áthatott munkástársai vettek részt és a végtisztesség jeléül a Petroseni I. M. S. E. R. dalárda énekelt gyászdalokat. Elvesztett szaktársunk emlékét örökké kezelettel őrizzük.

A munkakamarai törvény módosítása

Akárcsak a „törvénytelenül” megszületett gyermek, kit szülőanyja megfojt, így gondolván megszabadulni a világ szegénységétől — a munkakamarák intézménye alig került ki, Joanițescu konyhájából és máris megfojtott a liberális kormány munkaügyi minisztere által. Vajudtak a hegyek és egeret szültek. A főbb részben módosított törvény azon gyökerétől megfosztott oltványhoz hasonlít, melyet ültetés céljából odaadnak és várják a csodák csodáját hogy fejlődni és teremni fog. A munkakamarai törvény módosítása a legyökeretlenítést jelenti mindazon föltételeknek, melyek ezen intézménynek életlehetőségeit hivatottak lettek volna táplálni. A munkás törvénykezések mezején tehát, egy csalódott reménnyel többet könnyelünk el. Mi értelme lehet a jövő munkakamara intézményének, ha már, mint szomorú emlék az épületnek csak a váza maradt meg.

Nem maradt ebből más mint a váz, — a maradvány egy eltorzítási művelet. Leszállították elsősorban 50%-al a járulékokat, vagyis 0.30-ról 0.15-re. Másszóval ezer lej után fizetett 3 lej lezsugorították 1 lej 50 banira. Ezen a módon nem lévén a munkakamaráknak elegendő bevételi forrásuk, tétlenségre vannak kárhóztatva. A munkakamarák tisztviselői az állami tisztviselők kategóriájába soroztattak, és valamely munkakamaránál elfoglalandó tisztviselői állás „megerősítését” a miniszter mondja ki.

Az „interimár” eszméje nem maradhatott el az új törvényben sem. Az új választásokig a miniszter által kinevezett interimár bizottságok vezetik a munkakamarák ügyeit.

Könnyen megérthető mit jelent a törvénynek eme „ártatlan” rendelkezése.

A munkakamarák interimár bizottságai úgy váltják fel majd egymást, mint a városi interimár bizottságok, minden egyes kormányváltás idején. És tudvalevően a kormányváltás elég gyakran cserél gazdát, így állandóan interimár bizottságok vezetése alatt leszünk. Akármilyen kormány is jöjjön — még a legdemokratikus jeleggel bíró kormány is — nem fog sokáig habozni aziránt, hogy ne alkalmazza az interimár bizottság „csodaszert”. A gazdasági és társadalmi intézményekben meghonosított váltakozó rendszer — aszerint ahogy pakolnak és jönnek mindig a „mieink”, sok rosszat jelent az országra nézve.

A munkakamarákban és a Társadalom biztosító intézményében a politikának nincs semmi értelme és semmi létjogosultsága.

Nincsen létjogosultsága mert ezen intézmények céljai igen jól körül vannak határolva és magaslatos hatáskörnek a betöltésére hivatottak.

A bevezetett „rossz” tovább fog terjedni és minden látszólagos autonómia, nem szabad hogy megtévesszen minket. Rosszul tette a miniszter amidőn rajongóinak kedvéért halálos csapást mért, az alig csrájából kibontakozott munkakamara intézményére. A rajongók kielégülést nyertek, de a termelő rétegek lelki világában elégedetlenség dul. De nem számítanak a termelő rétegek...? Ég az ország — a vénasszony féssülködik.

A burzsoázia törvényelnek ezen bizonytalan és álhatatlan eseményeiből mi szervezeti munkások tiszta határvonalat jelölhetünk ki utunkra és magatartásunkra vonatkozóan. Tisztán és könnyen láthatjuk azt, hogy a polgári pártok programjai és a munkásosztályal szembeni megvalósítások tényei között mély űr tátong.

Azt láthatjuk, hogy egyetlen polgári párt sem valósítja meg programjának azon részét, ami a munkás osztályra vonatkozik. Vagy legjobb esetben is a szociálpolitikai törvénykezés területén eszközölt törvénykezések elmentésben állanak a pártok e részre vonatkozó programatikussal elvetve. Fentiek igazolására legyen szabad csak egy ténybeli adatot szolgáltatni: A munkaügyi miniszter a törvény megváltoztatásával jelentőség nélküli szerepre szállítja le a munkakamarák hatáskörét. De ezen műtét után, megjelenik Calciu urnak a bukaresti munkakamara interimár

bizottság elnökének, a liberális párt sulytalan exponensének öles betűkkel irt plakátja, aki a munkásosztály anyagi és szellemi felemeléséért kinyilatkoztatja a harcot.

Az az ember, aki a miniszteri lépcsőket állandóan koptatja, az igazi koldus típus — egyszerre felfedezi magáról, hogy megváltója és profetája a romániai munkásosztálynak. De nem az ember érdekli minket. Érdekelnek a törvény szelleme és a kiáltvány között, szembetűnő ellentétek.

Az a körülmény érdekel, hogy ime milyen módon akarják becsapni a munkát képviselő osztályrétegeket. Calciu ur szervezkedésre és erőinek konszolidálására hívja fel a „munkát”. Ugyanebben az időben cselekszi ezt, amidőn a miniszter halálos csapást mér arra a „munkára” melyet Calciu ur szervezkedésre hív fel.

Hiába, ebben az országban itt, ott a demagogia még talajra talál.

A Romániai munkásosztály kijelölte határozott utját. Megmarad az osztályharc platformján és szocialista szellemben harcolni fog jogaiért, követeléseiért. Rusu.

Az építő és famunkások nemzetközi szövetségeinek egyesülése

A háboru utáni szakszervezeti mozgalom belső keretében nagy erőfeszítéseket tesznek abban az irányban, hogy a szakszervezeti mozgalomnak egy olyan formát jelöljenek ki, amely a mai idők körülményeinek meg tudjon felelni.

Az utóbbi évek folyamán a különböző szövetségek egyesülésének elve mind nagyobb tért hódított. A kisebb taglétszámmal rendelkező szövetségek beolvadnak az erősebb talajjal bíró szövetségekbe, úgy országos, mint nemzetközi viszonylatban is. Ezen szakszervezeti központosítási akcióval az egyes szervezetek széjjel szórt erői hatalmasabbá és ellentállóképesebbé válna. A központosításnak mélyreható jelentőségét az építőmunkások és a famunkások nemzetközi szakszervezeti szövetségei ismerték fel. Utóbb megtartott kongresszusaikon nevezett szövetségek az egyesülést határozták el és az alábbi címet vették fel: **Építő és famunkások Nemzetközi Szövetsége.**

A kongresszuson részt vett szervezetek küldöttjei abból az elvből indultak ki, hogy ma már nem képezhetnek akadályt a szakszervezeti mozgalom koncentrációjának kérdésében azok a formák és alkatszerkezeti különbségek, melyek szervezet és szervezet között fennállanak.

Az egyesülést kimondó alapszabályok tartalmazzák azt, hogy minden 3 évben általános kongresszus hívandó össze. Ugyiszintén az egyes országokban speciális gyűlések tartandók az építő és famunkás szervezeteinél.

Az egyesült szövetség legközelebb megtartandó kongresszusáig, amely az egyesüléstől számított 3 éven belül megtartandó, egy 6 tagú vezetőség vezeti az ügyeket, melyből 3 tagot az építő és 3 tagot a famunkások szövetségei jelölnek ki. A szövetség elnökségének összetétele: Coppock elvtárs (Anglia) az elnöki tisztséget és I. W. von Achtenberg (Holland) a titkári tisztséget tölti be.

Az új nemzetközi szövetségnek 850.000 tagja van és 27 ország szervezetét foglalja magába. Románia szintén csatlakozva van.

A nemzetközi szakszervezeti mozgalomnak eme fontos eseménye a mi szakszervezeti mozgalomunknak is például szolgálhat. Nekünk is vannak igen gyenge alapokon nyugvó — illetve kevés taglétszámmal rendelkező szövetségeink, melyeknek ellenálló képességük a minimumra redukálódott és ezek egyesülése új lendületet adhatna mozgalomunknak.

Olvassátok és terjesszék a

Munkás Újságot

A brassói vasas csoport közgyűlése

A brassói vasas csoport május hó 4-én tartotta meg rendes évi közgyűlését a munkás otthon helyiségében. Az évi közgyűlésen a különböző üzemekben dolgozó szaktársaink részvétele mellett nagy számmal vettek részt a „Schiel” gyári szervezett vasasok.

CIURÁN szaktárs részletesen vázolja a csoport vezetőségének a szaktársak érdekében kifejtett működését. Jelentésében kitér a Schiel gyári munkások részéről megindított és sikerrel befejezett mozgalomra. Majd a városi autóbussz-soffőrök kollektív szerződés kötésének eredményeiről számol be.

A csoport pénztári forgalmáról TÖRÖK szaktárs, az ellenőrző-bizottság nevében FÜZI szaktárs tesznek jelentést. A közgyűlés a jelentéseket tudomásul veszi.

A kandidáló bizottság kiküldése után RUSU szaktárs szövetségi titkár szólal fel és a romániai vasipari munkások gazdasági és szociális helyzetét ismerteti.

A vasipari munkásság leromlott viszonyainak feljavítására csak egy út lehetséges: felhagyni a nemtörődömséggel, az egymásközötti marcangolással és hozzáfogni szakszervezeti életünk alapos kiépítéséhez.

UNGÁR szaktárs a helyi szociáldemokrata párt nevében üdvözli a közgyűlést és a szociáldemokrata pártnak a proletáriátus felszabeditása érdekében folyó küzdelmes harcáról számol be.

A kandidáló-bizottság javaslatára a közgyűlés az új vezetőség megválasztására tér át, melynek tagjai a következők:

Elnök: Ciuran Ioan. Alelnök: Benke Gábor. Jegyző: Tóth József. Pénztáros: Kelem József. Másodpénztáros Molnár József. Ellenőrök: Tánase Ioan, Fűzi Mihály. Vezetőségi tagok: Kerekes Mór, Szakács W., Orbán Gyula, Schusztér Mihály, Lőrincz József, Nagy József, Krestels Karl, Lindner Lajos és Szócs Dávid.

Ciuran szaktárs, mint ujonnan megválasztott csoport-elnök, köszönetet mond a megválasztóknak és felhívja a szakszervezetben tömörült szaktársakat, hogy minden erejükkel támogassák a vezetőséget, a munkásság érdekeinek megvédése érdekében folytatandó küzdelemben.

A közgyűlés a legteljesebb egyetértés jegyében zárult be.

MERCIA CORNEL

Súlyos vesztés érte a nadragi szaktársainkat. Mercia Cornel ifjumunkás elvtárs korai elhunyt mély fájdalmat váltott ki mindazon elvtársaink között, akik vele együtt dolgoztak a munka harcmezőjén és akik vele együtt fáradoztak a szervezethez kiépítésén, a szocializmus eljövetele érdekében. Mercia Cornel elvtárs lelkes küzdő harcosa volt az ifjumunkás mozgalomnak. Elvtársai tisztelték, szerették és becsülték. Ez a köztisztelet nyilvánult meg temetésén is.

Temetése április 22-én volt. A kivonult munkás-zenekar gyászdalainak hangjai mellett kísérték örök nyugvó helyére, a temetőbe elvtársai és barátai.

Impozáns megnyilvánulás volt ez a temetés a szervezeti erőnek, az összefogásnak és testvéri együttérzésnek, aminek soha nem szabad megszűnie, hanem jó napokban éppen úgy, mint a súlyos megpróbáltatás idején s az örök elmúlás bucsupillanatában is kifejezést kell adjunk, hogy közös a fájdalomunk az elvesztett bajtársunkért. Elhunyt ifjumunkásunk emlékét kegyelettel fogja megőrizni a szervezett munkásság.

Halottaink

Mély fájdalommal tudatjuk az alábbi elhunyt szaktársak neveit.

Vitan Ioan	Hunedioara	300 lei
Spravil Grigor	Reșița	5000 „
Zeeman Alois	„	5000 „
Valentin Ferencz	„	5000 „
Höflinger Ivan	„	—
Hortolányi István	„	—
Protzner István	Lonea	4000 „

Elhunyt szaktársaink emlékét kegyelettel megőrizzük.